

Witstruis op Grevelingenhout goed toepasbaar door gebruik van zeewier

Teruggaan naar 2,5 mm maaihoogte door Ierse *technologie* uit de zee

Zeewier wordt vooral in Engelstalige landen al ruim honderd jaar toegepast op greens. Met het oog op de plannen van staatssecretaris Mansveld om per 2020 alle chemische onderhoudsmiddelen te verbieden, is het voor golfbanen noodzaak op zoek te gaan naar alternatieven.

Auteur: Dick van Doorn

Zoals iedere greenkeeper weet, is onderhoud van greens een vak apart. De ondergrond speelt een rol in relatie tot de voeding van het gras. Ook het wel of niet beregenen bij droogte, harde of zachte greens is onderdeel van zorg en beleid gericht op onderhoud en spel. In verband met de positieve effecten van zeewier werd dit product in Schotland al rond 1900 toegepast, waarbij het zeewier gemalen werd en vervolgens over de green werd verspreid. Ook op veel Nederlandse golfbanen worden voor het greenonderhoud al decennialang zeewierproducten gebruikt om het gras beter in conditie te houden. Sinds vorig jaar wordt onder andere bij Golfclub Grevelingenhout, golfbaan The Dutch en de

Kennemer Golf & Country Club een nieuw soort zeewierproduct toegepast. Het gaat daarbij om Sea Nymph van Galway Bay Marine uit het Ierse Galway. Het middel is er in vijftien verschillende concentraten. 'Wij gebruiken momenteel twee soorten op de greens van drie golfbanen', zegt uitvoerder Patrick Graafmans van De Enk Groen & Golf, dat in Nederland momenteel vijftien golfbanen in onderhoud heeft. 'Het gaat om Super Concentrate, het meest geconcentreerde zeewierextract van Sea Nymph met 30% concentraat. En verder om Asco-Phite, een mix van fosfiet met een zeewierconcentraat.' Asco-Phite is een concentraat dat het gras door stressvolle momenten heen helpt. Sea Nymph wordt in Nederland

overigens exclusief gedistribueerd door Gertjan Vorstenbosch, die eigenaar is van Dutch Green Products uit Wijk en Aalburg.

Lastig te oogsten

De ontwikkelaar en producent van alle Sea Nymph-concentraten zijn Stephen Casburn en zijn vader, die in Ierland het bedrijf Galway Bay Marine runnen. 'Mijn vader ontwikkelde dit product in 1984', aldus Casburn. 'Wij hebben hier dus al heel lang goede ervaringen mee. Het is voornamelijk bedoeld voor greens.' Volgens de Ierse zeewierspecialist zijn er diverse soorten zeewier voor greens op de markt. Daarvan is volgens hem de zeewiersoort *Ascophyllum Nodosum*

Volgens Cox draagt het totale onderhoudsprogramma bij aan een duurzame green. 'En Sea Nymph is daar een onderdeel van'

de allerbeste zeewier voor greens. *Ascophyllum Nodosum* wordt door medewerkers van Galway Bay Marine met de hand geoogst aan de gehele westkust van Ierland. Casburn: 'Al is dit het beste soort zeewier voor greens, er zijn ook veel andere soorten op de markt. Die (mindere kwaliteit) zeewiersoorten kunnen echter eenvoudigweg gedregd worden, waardoor ze goedkoper zijn. Middelen op basis van *Ascophyllum Nodosum* zijn duurder, omdat dit zeewier door onze medewerkers onder water met de hand van rotsen afgesneden moeten worden. Deze zeewiersoort groeit overigens alleen op rotsen in de noordelijke Atlantische Oceaan.'

Maar niet alleen de oogst van deze zeewiersoort is zeer kostbaar, de verwerking ervan is nog kostbaarder, aldus de Ierse producent. Andere zeewierproducenten maken hun product namelijk door het zeewier samen te persen tot een pulp. Casburn: 'Wij maken echter een pulp waaruit we vervolgens alleen de ingrediënten extraheren die voor de green van belang zijn.' Volgens hem helpt het zeewierconcentraat het gras gezond te houden doordat het de opname van voedingsstoffen bevordert.

2020

Graafmans van De Enk Groen & Golf kwam in contact met Casburn via Paul Larsen, de huidige hoofdgreenkeeper van de Engelse golfbaan The Royal St. George's Golf Club. Deze gerenommeerde golfclub rouleert onder meer mee in het Engelse Open Championship. Casburn: 'Larsen gaf Patrick mijn naam en adres door en zodoende kwamen we in contact.' In verband met de stringente regelgeving vanaf 2020 zijn aannemers en hoofdgreenkeepers op zoek naar een duurzame oplossing om de chemische gewasbeschermingsmiddelen te kunnen vervangen. In de Tweede Nota Gewasbescherming, 'Gezonde groei, duurzame oogst', was in eerste instantie zelfs nog sprake van een verbod per 1 januari

2018. Graafmans: 'Voordat we met Sea Nymph begonnen, hebben we ook al proeven gedaan met andere natuurlijke schimmelaafweermiddelen, onder meer waterstofperoxide. Wat bemesting betreft, hebben we proeven uitgevoerd met kaliumfosfaat. Dit om toch een zo duurzaam mogelijke situatie te creëren. Rond deze tijd hoorde ik echter ook van Larsen over Sea Nymph.' Het grote voordeel van Sea Nymph is, volgens Graafmans en hoofdgreenkeeper van Golfclub Grevelingenhout, David Cox, dat je alle Sea Nymph-producten moeiteloos tot cocktails kunt mengen met andere onderhoudsmiddelen voor de green. Cox: 'Dat kan zeker niet met alle producten die op de markt zijn. Hierdoor heb je minder werkgangen nodig en kun je veel efficiënter werken. Met dit middel kunnen we dus ook bezuinigen op arbeidskosten.'

3 en 2,5 millimeter

Golfclub Grevelingenhout heeft het gebruik van fungiciden op de greens het afgelopen jaar door allerlei maatregelen sterk weten te verminderen. Verder wordt er twee tot drie keer per jaar doorgezaaid met een Vredo doorzaaimachine. Een andere verandering werd teweeggebracht door David Cox, die in de hele wereld functies heeft gehad als assistent-greenkeeper en hoofdgreen-

David Cox en Stephen Casburn bekijken nog even gezamenlijk een green.

V.l.n.r. Patrick Graafmans, Gertjan Vorstenbosch, David Cox en Stephen Casburn.

Het grote voordeel van Sea Nymph is dat je het moeiteloos tot cocktails kunt mengen met andere onderhoudsmiddelen.

keeper. Na zijn aantreden ging hij er meteen toe over om de greens korter te maaien dan tot dan toe gebruikelijk was. 'Op het moment dat ik hier begon, werd de green in de winter op zeven millimeter gehouden en in de zomer op vijf millimeter. Ik heb dat stapsgewijs aangepast naar drie millimeter in de winter en tweeënhalve millimeter in de zomer.'

Andere maatregelen die bij de nieuwe aanpak horen, zijn het tweewekelijks dubbel verticaal maaien, *light and often* bezanden en het dagelijks gebruik van groomers

Als grassoort op de green gebruikt Cox vooral de niet al te makkelijk te onderhouden struisgrassen. Voordeel van struisgrassen is natuurlijk dat je ze wel heel kort kunt maaien, waardoor je een

De snelheid van de baan hoeft met roodzwenkgras overigens niet per se minder te worden. Als je er maar een goed onderhoudsprogramma onder hebt liggen

snelle green kunt creëren. De hoofdgreenkeeper van Golfclub Grevelingenhout gebruikt met name witstruis en gewoon struis. Dat hij dit 'moeilijke' gras voor de green kan gebruiken, komt volgens hem onder meer doordat hij Sea Nymph gebruikt. Cox: 'Zo kan ik sinds de introductie van dit zeewiermiddel in 2012 ziektes in het gras aantoonbaar beter onder controle houden. Verder zie ik een consistentere groei van het gras. Op deze manier houd ik het onderhoud van het gras beter in de hand. Toch is het niet zo dat ik puur en alleen door het gebruik van dit zeewierproduct een betere baan heb gekregen; het totale

onderhoudsprogramma draagt bij aan de betere greens.'

Andere maatregelen die bij de nieuwe aanpak horen, zijn het tweewekelijks dubbel verticaal maaien, *light and often* bezanden en het dagelijks gebruik van groomers. Deze onderdelen van het onderhoudsprogramma dragen volgens Cox ook bij aan het op topniveau houden van de greens.

Productevaluatie

Het valt de hoofdgreenkeeper van Golfclub Grevelingenhout, met veel ervaring in het buitenland, op dat de meeste Hollandse golfbanen momenteel juist roodzwenkgras (*Festuca rubra*) gebruiken, omdat dit een wat minder ziektegevoelige en dus duurzamere grassoort is. 'Nadeel van roodzwenkgras is echter dat je de green niet zo mooi kort kunt maaien', aldus Cox. 'De snelheid van de baan hoeft met roodzwenkgras overigens niet per se minder te worden. Als je er maar een goed onderhoudsprogramma onder hebt liggen.'

Voorlopig blijft Cox de twee Sea Nymph-producten Super Concentrate en Asco-Phite gebruiken. 'Het kan echter zijn dat ik komend jaar andere Sea Nymph-producten uit ga proberen.' Aan het eind van dit jaar gaat de hoofdgreenkeeper samen met Graafmans en Casburn de huidige concentraten evalueren. Vervolgens wordt in gezamenlijk overleg besloten welke andere Sea Nymph-producten vanaf 2015 eventueel nog extra ingezet zullen worden. Cox: 'Ik kan in ieder geval wel zeggen dat we het onderhoud van de greens, met de huidige korte zomer- en winterlengte in combinatie met het gebruik van het gevoelige struisgras, moeilijk zouden kunnen volhouden als we deze producten niet zouden gebruiken.'

Stuur of twitter dit artikel door!

Scan of ga naar:

www.greenkeeper.nl/artikel.asp?id=9-4935